

Uzaktan Eğitim Sürecinde Köy Öğretmenlerinin Karşılaştığı Güçlükler

Difficulties Encountered by Village Teachers in the Distance Education Process

ÖZET

Bu çalışma, Covid-19 dönemi okulların kapanması ile başlayan uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin deneyimlerinden yola çıkarak uzaktan eğitim ile ilgili köy öğretmenlerinin yaşadığı güçlükleri tespit etmek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Köyde görev yapan ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin “Uzaktan Eğitim” sürecinde karşılaştıkları sorunları ortaya koymak ve tespit edilen sorunlara çözüm yolları bulmak, konuyu derinlemesine değerlendirme ve öneriler sunmak ve ileriki zamanlarda yapılacak olan “Uzaktan Eğitim” çalışmalarına ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Samsun ilinin Ayvacı ilçesindeki 8 ilkokulda görev yapan toplam 14 köy öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler; araştırmacı tarafından alan yazın tarama sonucunda oluşturulan görüşme sorularının köy öğretmenlerine sorulup görüşlerinin belirtilmesi sonucunda elde edilmiştir. Verilerin analizi; içerik analizi yapılarak sağlanmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formunun katılımcılar tarafından doldurulması ile elde edilmiştir. Her bir öğretmene gizlilik esası dikkate alınarak Ö:1, Ö:2 gibi kodlar verilmiştir. Elde edilen verilerden yola çıkılarak kavramlar ilk olarak kodlanmış ve katılımcılardan alıntı ile desteklenmiştir. Elde edilen verilerin bilgiye dönüştürülmesi için verilen cevaplardan elde edilen bulgular özelliklerine göre sınıflandırılıp tablo haline dönüştürülmüştür. Bilgiler tabloların altında birleştirilerek analiz edildikten sonra bulguların yorumları yapılmıştır. Bu araştırmada öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda büyük bölümü uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutmadığını belirtmiş, Covid-19 pandemisinden dolayı ilk kez uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerine etkili ve verimli şekilde katılmadıkları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Covid-19, Eba

ABSTRACT

This study was carried out to determine the difficulties regarding distance education based on the experiences of village teachers which started with the closure of schools in the Covid-19 period. The aim was to reveal the problems faced by the primary and secondary school teachers working in the village in the distance education process and to find solutions to the problems identified, to provide in-depth evaluation and suggestions for the future distance education studies. Qualitative research method was used. The working group of the research consists of eight schools and fourteen village teachers in Ayvacı district of Samsun. The data were obtained by the interview questions created as a result of the literature review by the researcher, and the questioning opinions of the village teachers. The analysis of the data was provided by content analysis. The data were obtained by the semi-structured interview form filled out by the participants. Considering the principle of confidentiality, each teacher was given codes such as Ö=1, Ö=2. Then the concepts were first coded and supported with quotations from the participants. The findings from the answers given to transform the obtained data into information were classified according to their characteristics and transformed into a table. After the combination and analysis of the information, the findings were interpreted. In this research, most of the teachers stated that distance education did not replace face-to-face education, and it was understood that teachers could not participate in distance education activities effectively and efficiently.

Keywords: Distance Education, Covid-19, Eba

GİRİŞ

Dünya genelinde siyasal, ekonomik ve sosyal alanlar başta olmak üzere birçok ülke eğitim sistemlerinin çoğu unsurunu etkilemekte olan Covid-19 salgını, Türkiye Eğitim Sistemi’ni ve sistemde yer alan yaklaşık 20 milyon öğrenciyi de etkilemiştir. Covid -19 salgınına karşı Türkiye, dünya genelinde çoğu ülkeye göre etkili yöntemler geliştirerek riskleri minimum düzeye indiren Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) her okul düzeyinde eğitim süreçlerinin devam ettirilmesi adına hızlı kararlar almıştır. Türkiye’de örgün eğitim kurumlarında eğitim görmekte olan öğrencilerin salgından en az etkilenmeleri adına alınan tedbirler kapsamında zaman zaman uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır. Eğitime devam edilmesi adına çeşitli mekanizmalar geliştirilmiş veya var olan mekanizmalar geliştirilmiştir.

İnci Önder¹
Halil İbrahim Önder²

How to Cite This Article

Önder, İ. & Önder, H. İ. (2023). “Uzaktan Eğitim Sürecinde Köy Öğretmenlerinin Karşılaştığı Güçlükler”, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(78): 5281-5300. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.73426>

Arrival: 04 October 2023
Published: 25 December 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹⁻² Öğretmen., MEB, Samsun, Türkiye

Covid-19 salgını nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı bazı önlemler almıştır. Bu önlemler ile öğrencilerin eğitim faaliyetlerinden uzak kalmamaları sağlanmaya çalışılmıştır. Salgın süreci boyunca Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili kurulları öncelikle uzaktan eğitim faaliyetleri için üç tane Eğitim Bilişim Ağı Televizyonu (EBA TV) kanalı kurulmuş (İlkokul, Ortaokul, Lise) ve bu kanallardan öğrencilere çeşitli derslerden yayınlara başlanmıştır.

Ayrıca EBA Portalı (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden öğretmenler tarafından öğrencilere canlı dersler tanımlanmıştır. Öğrencilerin eğitim faaliyetlerinden uzaklaşması önlenmiş, motivasyonları sağlanmaya çalışılmıştır.

Sosyo ekonomik engeller ve erişim sorunu yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden mahrum kalmamaları adına Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre 21 Eylül 2020 ile 22 Ocak 2020 tarihleri arasında 445.750 öğrenciye ücretsiz olarak tablet dağıtımı yapıldığı belirtildi. Açıklamada, tablet bilgisayarlarda canlı ders ve EBA platformundan faydalanmaları için ihtiyaç duyacakları aylık 25 GB kapasiteli GSM internet hizmeti bulunduğu da bildirildi.

PROBLEM DURUMU

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini yükseltmeleri, halkın refah seviyesini artırmaları, dünya çapında söz sahibi olmaları, bilimde yeni buluşlara imzaların atılması, üreten bir toplum olabilmesi için; eğitim kurumları öğrencilerin yeteneklerinin farkına varabilmelerini sağlayacak, problemler karşısında analiz, sentez yapabilecek hale getirmek için yetiştirilecek birimler haline getirilmelidir. Ülkemizde örgün eğitim kurumlarının Covid-19 salgını nedeniyle 16/03/2020 tarihinde tatil edilmesi sonucu Milli Eğitim Bakanlığı “uzaktan eğitim” faaliyetlerine başlamıştır. Yaklaşık 15 milyon öğrenciye öğretmenler tarafından EBA TV, EBA vb. kaynaklardan ulaşmaya ve uzaktan eğitim verilmeye başlanmıştır. Ülkemiz çeşitli sosyo-ekonomik bölgeye ayrıldığı düşünüldüğünde öğrencilerin tamamının etkili şekilde uzaktan eğitim faaliyetlerine katılmadığı görülmüştür. Sorunların başlıca nedenleri olarak coğrafi, ekonomik şartlar vb. olduğu görülmüştür. Özellikle de köyde yaşayan öğrencilerin bu olumsuz durumdan daha fazla etkilendikleri gözlemlenmiştir. Köyde çalışan öğretmenlerin Covid-19 salgını sürecinde yapılan uzaktan eğitim faaliyetleri kapsamında yaşadıkları sorunların niteliği, niceliği, sıklığı vb. faktörlerin ve uzaktan eğitim faaliyetlerine tam ve etkili bir biçimde katılıp katılmadıkları, öğrenciler ile yeterince etkileşime girip giremedikleri araştırmamızın problemini oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma, Covid-19 salgını nedeniyle okulların 16 /03/2020 tarihinde kapanması ile başlayan uzaktan eğitim sürecinde köy öğretmenlerinin yaşadığı sıkıntıların durum tespitini yapmak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Temel eğitim kurumlarındaki köy öğretmenlerinin “Uzaktan Eğitim” sürecinde karşılaştıkları sorunları ortaya koymak ve tespit edilen sorunlara çözüm yolları bulmak, konuyu derinlemesine değerlendirmek ve ileriki zamanlarda yapılacak olan “Uzaktan Eğitim” çalışmalarına ışık tutmak amacıyla yapılmıştır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Tüm dünyada hızla yayılmaya başlayan Covid-19 Salgını ülkemizde de görülmeye başlayınca Milli Eğitim Bakanlığımız tarafından okullar 16.03.2020 tarihinde tatil edildi. Devamında gerek EBA TV gerekse EBA portalı üzerinden derslerin uzaktan eğitim yolu ile devam etmesi nedeniyle öğretmenlerin karşılaştıkları güçlüklerin tespiti açısından bu araştırmanın yapılması kaçınılmaz olmuştur. Temel eğitim kapsamında özellikle köyde çalışan öğretmenlerin ayrıca yaşadığı sıkıntılar da tespit edilmiştir. Yapılan alan yazı taramasında özellikle köy öğretmenlerinin yaşadığı güçlükler konusunda herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma uzaktan eğitim çalışmalarını öğretmenlerin bakış açısıyla değerlendirerek yaşanan güçlükleri ortaya koymak, tespit edilen güçlüklerle çözümler üretmek, araştırma verilerinin değerlendirilmesi ile yaşanan sorunların önüne geçmek mümkün olacaktır.

SAYILTILAR

- ✓ Bu araştırma için seçilen örneklem evreni temsil edecek niteliktedir.
- ✓ Araştırmaya katılan öğretmenlerin, görüşme sorularına gönüllü ve tarafsız olarak cevap verecekleri kabul edilmiştir.
- ✓ Araştırmada kullanılacak ölçme araçları geçerli ve güvenlidir.

SINIRLILIKLAR

Bu çalışma ;

- ✓ Samsun ilinin Ayyvacık ilçesindeki köy ilk ve ortaokullarında 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında görev yapan 8 resmi ilkokulun ve 3 ortaokulun öğretmenleri ile sınırlıdır.
- ✓ Elde edilen veriler, araştırmacı tarafından alan yazı taranarak sorulan sorulardan oluşan görüşme formuna verilen cevaplar ile sınırlıdır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde örgün eğitim, temel eğitim, Covid-19 pandemisi, uzaktan eğitim ve eba portalı ile ilgili kavramsal çalışmalara yer verilmiştir.

TEMEL KAVRAMLAR

Covid-19 Nedir?

Şiddetli akut solunum sendromu koronavirüsü 2 (SARS-CoV-2)'nin Korona Virüs hastalığı 2019 (COVID-19)'a neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır. Çin'in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde ilk vaka ile Aralık 2019 tarihinde karşılaşmıştır. Zaman içinde bulaşıcılık oranı yüksek olduğu için tüm dünya ülkelerinde görülmeye başlanmıştır. Hayatı olumsuz etkileyen Covid 19 binlerce insanın ölümüne yol açmış ve tüm dünyayı izole bir hayata zorlamıştır. Bu sebeple Covid-19'u 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) "Pandemi" ilan etmiştir (WHO, 2020). Açıklanan o tarihten bu tarihe kadar hala yayılmaya devam eden bir salgına sebep olmuştur. 3 Mart 2020 itibarıyla dünya çapında ölüm oranı %3,4 olup, 4 Mayıs 2021 tarihi itibarıyla dünyada 154.676.421 onaylanmış vaka, 132.820.867 iyileşen varken virüs nedeniyle 3.233.394 hasta öldü.(Vikipedi , 2021)

COVID-19 ile ilgili çalışmalar ülkemizde 10 Ocak'ta başlamış ve T.C. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu ilk toplantısını 22 Ocak'ta gerçekleştirmiş, alınan önlemler ile ilk COVID-19 vakası Avrupa ve İran gibi komşu olduğumuz ülkelere sonra 11 Mart'ta görülmüştür (Sağlık Bakanlığı, 2021) . Sağlık Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu sitede hastalıkla ilgili temel bilgiler, şu şekilde verilmiştir (2021):

“ Öksürük, ateş ve nefes darlığı bilinen ve en yaygın olan belirtilerdir. Ancak bunların dışında da semptomlar olabileceği ortaya konulmuştur. Hatta kimi hastalarda belirtisiz olgular gelişebileceği belirtilmiştir. Hastalık belirtisi gösteren hastalar, birbirlerinden farklı hastalık süreçleri geçirebilmektedir. Şiddetli olgular söz konusu olduğunda zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

Virüs genel olarak solunum yoluyla bulaştığı için hasta bireylerin öksürmeleri ve aksırmaları sonucu etrafa saçılan damlacıkların bireyler tarafından solunması ile bulaşmaktadır. Ancak solunum dışında hasta bireylerin ortama bulaştırmış oldukları virüslere temas edilmesi sonucu, ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağıza götürülmesi vesilesiyle de virüs alınabilir.”

Koronavirüs hastalığı küresel bir salgına dönerek insan sağlığını etkilemesinin yanında politik, ahlaki, ekonomik ve eğitimsel birçok problemin de çıkmasına sebep olmuştur (Üstün ve Özçiftçi, 2020). Çin, ABD, İtalya, İspanya, Fransa, Kore, Türkiye ve Almanya başta olmak üzere, birçok ülke Koronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle yüz yüze eğitim öğretim uygulamalarına ara vermek durumunda kalmıştır. Çözüm olarak açık ve uzaktan eğitim uygulamaları küresel düzeyde örgün eğitim uygulamalarının yürütülememesine karşılık gündeme gelmiştir. Yüz yüze eğitim uygulamalarının sonlandırılmış ve milyonlarca insan açık ve uzaktan eğitim uygulamaları ile eğitim almaları küresel boyutlara ulaşmıştır. Bu süreçte, ilk aşamada 16 Mart 2020 tarihi ile 30 Nisan 2020 tarihi arası Türkiye'de okullar tatil edilmiş, açık ve uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında 3 TV Kanalı ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde eğitimlerin sürdürülmesine karar verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2020a).

Uzaktan Eğitim Nedir ?

Uzaktan eğitimin tanımını yapmadan önce eğitimin tanımının yapılması daha faydalı olacaktır. Eğitim ve öğretim birbiriyle ilişki, ortak faaliyet gösteren iki kavramdır. Genel bir ifade ile eğitim ; "belirlenen hedefler doğrultusunda bireylerin yaşantılarında, davranışlarında istendik değişiklikler oluşturma süreci " şeklinde ifade edilmektedir. Kişisel gelişim sürecinde gerçekleştirilen faaliyetleri bütün olarak destekleyen ve düzenleyen eğitimidir.(Çetin ve diğerleri, 2004: 144). İçten'e göre (2006) Uzaktan Eğitimin tanımı; "Geleneksel nitelikteki eğitim-öğretim sorunlarına bir seçenek olarak ortaya çıkmış, eğitim etkinliklerini planlayarak ve uygulayıcılar ile öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemidir." Başka bir ifade ile uzaktan eğitim, arzu eden herkese, istediği zaman ve mekanda her yaş seviyesine öğrenme imkanı sağlamaktadır (Adıyaman,2001). Bu tanımlara bakarak uzaktan eğitimde önemli olan hususları belirtecek olursak ;

- ✓ Geleneksel yöntemlerle öğretim olanağı bulamamış bireylerden oluşan,
- ✓ Öğretmen ve öğrencinin farklı ortamda bulunduğu,
- ✓ Öğrenme yaşının ve zamanının esnek olduğu,
- ✓ Müfredat ve araçların uzaktan eğitime özel hazırlanmış olması,
- ✓ Bilgisayar, internet, televizyon, radyo gibi teknolojik aletlerle eğitim öğretimin gerçekleştiği,
- ✓ Öğretmen ve öğrenci arasında yoğun bir iletişimin var olduğu öğretim yöntemidir (Kör, 2013).

Uzaktan eğitim farklı kurum ve kuruluşlarda bilişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak çeşitli amaçlarla kullanılmış ve birçok bilimsel araştırmada da varlığını göstermiştir (Özbay,2015). 1906 yılında ilk olarak Wisconsin Üniversitesi 'nin 1892 yılı kataloğunda geçen "uzaktan eğitim" terimi, aynı üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından yazılan bir yazıda ilk kez kullanılmıştır (Adıyaman, 2002).

Endüstrileşme ve akabinde dünya üzerindeki neredeyse her toplum bilgi toplumuna dönüşüm süreciyle hızlı değişime ayak uydurmak zorunda kalmış, değişen ekonomik ve toplumsal ihtiyaçlara karşılık yeni eğitim modellerine girmiştir (Girginer, 2002). Değişen ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların eğitimde de yeni model arayışların ihtiyacı ile yeni bir yaklaşım olarak uzaktan eğitimi ortaya çıkarmıştır (Özarslan,2008). Uzaktan eğitim yaklaşımı bu arayışlar sonucunda ortaya çıkmıştır. Tarihsel olarak uzaktan eğitim, geleneksel eğitimin ulaşamadığı yerlerde yaşayan yetişkin öğrencilerin eğitim sisteminden mahrum kalmamaları adına ortaya çıkmıştır (Hawkins, 1999).

Uzaktan eğitim için net bir tarih belirlenemese de, uygulamalar koordineli bir şekilde 19.yüzyıla tekabül etmektedir. Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimini özetle maddeleyecek olursak şu şekilde sıralamak mümkündür;

- ✓ Boston gazetesinde "Steno Dersleri" ile 1728 İlk Uzaktan eğitim çalışması başlamıştır.
- ✓ Hanımlara "Mektupla Kompozisyon Dersleri" 1833'te İsveç Üniversitesinde verilmiştir.
- ✓ Isaac Pitman İngiltere Bath 'da 1840 'ta mektupla steno öğretmeye başladı. Pitman genellikle ilk modern eğitimci olarak bilinir.
- ✓ Mektupla Eğitim bölümü ilk kez 1892'de Chicago Üniversitesi'nde açılmıştır.
- ✓ Uzaktan Eğitim'de birçok sayılı kurumların başında gelen "Hermands" , 1898 'de İsveç'te kurulmuştur. Dil eğitimi ile varlığını göstermiştir.
- ✓ 1906 Yazışmalı İlköğretim Amerika Birleşik Devletleri'nde başlamıştır.
- ✓ Eğitim ile alakalı ilk radyo istasyonu 1919'da ABD' de kurulmuştur.
- ✓ 176 tane eğitim amaçlı radyo istasyon 1920'de ABD' de kurulmuştur.
- ✓ Mektupla Lise Eğitimi 1923'te Amerika Birleşik Devletleri'nde başlamıştır.
- ✓ Televizyonda eğitim yayınları IOWA Üniversitesinde 1932- 1937 yıllarında ABD'de başlamıştır.
- ✓ Uzaktan eğitim ile öğrencilerin eğitimini 1939'da Fransa'da savaş yıllarında sağlanmıştır.
- ✓ 1960 İngiltere'de "British Open University açılmıştır. (Vikipedi,2021)

Uzaktan eğitim ile tanışma yolculuğu ülkemizde cumhuriyete dayanmaktadır (Kırmızıgül,2020). **1956** yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Türkiye'deki uzaktan eğitim uygulamasını, başlatmıştır. Bu uygulamada, bankalarda çalışanlar mektupla öğrenim görmüşlerdir. Uzaktan eğitim uygulamaları ilk kez 7.11.**1960** tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde "Mektupla Öğretim" adı altında ve deneme öğretimi olarak başlamıştır. Ardından Mektupla Öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü 26.2.**1966** tarihinde kurulmuştur. Mektupla Öğretim Merkezi, bir süre 7. Akşam Sanat Okulu ve Mektupla Öğretim Merkezince yürütülen Mektupla Öğretimin kapsamı 5.6.**1974** tarih ve 98341 sayılı Bakanlık onayı ile her düzeyde mektupla öğretim etkinliklerini içerecek biçimde genişletilerek kurulmuştur. Mesleki ve Teknik Öğretim Mektupla Öğretim Okulu adı ile bir okul, 1.7.**1974** tarih ve 420-14053 sayılı Bakanlık onayı ile de bu merkeze bağlı olarak açılmıştır. Mesleki-teknik kursların yanı sıra, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu ile Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu ve Ticaret Turizm Yüksek Öğretmen Okulunun bütün bölümlerinin Mektupla Öğretim Okulu'nda programları uygulanmaya konulmuştur. **1974-1975** öğretim yılında bu programlara yaklaşık 50 bin öğrenci kaydedilmiştir.

Mektupla Öğretim Merkezi 26.9.1975 gün ve 01/3745 sayılı Bakanlık Onayı ile kurulan Yaygın Yükseköğretim Kurumuna bağlanmıştır. (Milli Eğitim Bakanlığı, 1982).

Görüldüğü gibi, tarih boyunca birçok farklı durumlara çözüm olarak uzaktan eğitime başvurulmuştur. Covid-19 (Korona virüs) salgını, dünya çapında birçok ülkeyi etkileyen ve Türkiye’de de pek çok alanda değişime ve dönüşüme neden olan yaşantımızı önemli ölçüde etkilemiştir (Kırmızıgül,2020). Uzaktan eğitim COVID-19 salgınında eğitim hizmetinin sürdürülmesi için en uygun seçenek olarak görülmektedir.(Özer, M., & Suna, H. E. 2020).

EBA Nedir?

Milli Eğitim Bakanlığınca ülkemizde Fatih Projesi dahilinde geliştirilen çevrimiçi eğitim platformu olarak hizmete sunulan EBA, tüm ders içeriklerini internet aracılığıyla öğrencilerin kullanımına sunmaktadır. (Kurtde de Fidan vd. 2016, 627). Ülkemizde MEB bünyesine bağlı bir uygulama olan Eğitim Bilişim Ağı kullanılarak koronavirüs salgını sürecinde uzaktan eğitim sürecine başlanmıştır. 2012 yılında EBA web sitesi ilk olarak test sürümüyle kullanıma açılmıştır (Pala, Arslan ve Özdiç, 2017). Öğrenci ve öğretmenlere eğitim öğretim sürecinde sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve doğru e-içerik sunmak amacıyla oluşturulmuş olan EBA platformunun hedefleri şunlardır(EBA,2017) :

- ✓ Eğitici, zengin ve farklı içerik sunmak.
- ✓ Bilişim kültürünü yaygınlaştırarak eğitimde kullanılmasını sağlamak,
- ✓ İhtiyaç duyulan içerikle alakalı ihtiyaçlara yanıtlar sağlamak,
- ✓ Sosyal ağ yapısıyla bilgi alışverişinde bulunmak,
- ✓ Gittikçe büyüyen ve zenginleşen arşiviyle derslerde katkısını sunmak,
- ✓ Bilgiyi yapılandırarak ve yeniden bilgi üreterek bilginin öğrenilmesini sağlamak,
- ✓ Farklı yaratıcı zeka türlerinde (sözel, uzamsal, sayısal, bireysel, sosyal, görsel, işitsel öğrenme) olan öğrencileri de kapsamak,
- ✓ Öğretmenlerin el birliğiyle eğitime yön vermelerini hedefleyerek öğretmenleri ortak bir paydada buluşturmak.
- ✓ Teknolojinin araç olarak kullanıldığı amaca hizmet etmeyen nitelikte olmasını hedefleyen bir eğitim platformudur. (atf . Ünal ve Hastürk,2018).

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın yapıldığı evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizinden bahsedilmektedir.

ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada, köyde çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre uzaktan eğitim sürecinde yaşanan güçlüklerin derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmada fenomenoloji (Olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni fark edilmiş ama ayrıntılı ve detaylı bir anlayışa sahip olmayan olgulara odaklanmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgular olguyu yaşayan bireylerden elde edilmiştir. Bu araştırmada konu ile ilgili bireylerle görüşme yapılmaktadır. Görüşme sırasında araştırmacı ile görüşmecisi arasında güvene dayanan bir anlayış ile çalışmak önemlidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

EVREN VE ÖRNEKLEM

Evren, genel bir araştırma sonucuna ulaşılmak istenen elemanlar bütünüdür. İki tür evren vardır. Birincisi çalışma evreni, ikincisi ise genel evrendir. Genel evren, somut olmayan bir kavramdır; Tarifi kolay fakat ulaşılabilmesi zor hatta çoğunlukla imkansız bir bütündür. Kavram yanılmasını ortadan kaldırmak için “çalışma evreni” tabiri geliştirilmiştir. Çalışma evreni vasıl olan bir evrendir. Bu yönü ile soyut değildir. (Karasar, 1994). Çalışmanın evrenini Samsun ilinin Ayvacık ilçesindeki köy ilk ve ortaokul kurumlarında çalışan öğretmenler oluşturmaktadır.

Örneklem var olan bir evrenden, seçildiği evreni temaşa ettiği kabul edilen ve bazı kurallara göre belirlenmiş küçük gruptur (Karasar,1994). Araştırmanın örneklemini; Samsun ili Ayvacık İlçesindeki 8 ilkokul, 3 ortaokulda 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan toplam 14 köyde çalışan öğretmen oluşturmaktadır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile araştırmada veriler toplanmıştır. Nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği çalışmada kullanılmıştır. Totaliter bir yaklaşıma sahip olması, araştırmacının katılımcı rolü olması ve tümevarımcı bir analize sahip olması nitel araştırma yaklaşımının özellikleri olduğu söylenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Ayrıca, elde edilen bulguların sunulma özelliği, herhangi bir sayısal araç veyahut işlem olmaksızın hayata geçebilmektedir. (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002). Bu vasıflarından dolayı nitel araştırma yönteminin görüşme tekniği seçilmiştir. Çalışmaya araştırmacının anahtar sözcüklerinin kavram bilgisini açıklamak üzere literatür taraması yapılarak kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır. Akabinde görüşmecilerle yapılacak olan mülakat için hazırlanan mülakat soruları, çalışma grubunda yer almayan 3 öğretmene sorularak pilot uygulama yapılmıştır. Ardından da 1 öğretim üyesinin görüşü de alınarak forma son hali verilerek görüşmecilere sunulmuştur. Araştırmada köy ilk ve ortaokul kurumlarında çalışan öğretmenlerin Covid-19 Salgını nedeniyle MEB tarafından yapılan “uzaktan eğitimde karşılaşılan güçlükler ” hakkında bilgi edinmek için araştırmacı tarafından geliştirilen ve toplam 11 sorudan oluşan mülakat soruları yer almaktadır. Mülakat formunun baş kısmında bir açıklama yer almaktadır. Formun birinci bölümünde, öğretmenlere yönelik kişisel bilgileri kapsayan, cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, meslekteki kıdemi, branşı vb. sorular yer almaktadır. İkinci bölüm, 11 sorudan oluşmaktadır.

VERİLERİN TOPLANMASI

Amaçlı örneklem yolu ile gönüllülük usulü ile görüşmeciler belirlenmiştir. Görüşmeci sayısı nitel araştırmalarda, detaylı ve ince ayrıntısına kadar betimlemeler ile bulgular elde etmek için çoğu zaman küçüktür (Miles ve Huberman, 1994). Veriler, katılımcı 14 öğretmenle Covid salgını nedeniyle yaşanan kapanma ortamından kaynaklı telefonla ve mail yoluyla görüşülerek toplanmıştır. Görüşmeye gönüllü olarak katılan öğretmenlere olması gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Görüşmeler izni alınan 5 öğretmen ile kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Yazılı dokümanlara dönüştürülen elektronik ortamdaki veriler transkript edilmiş ve bu dokümanlar katılımcılara sunularak doğruluğu onaylatılmıştır. Diğer 9 katılımcıdan ise hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu mail ve WhatsApp üzerinden iletilen mülakat formundaki sorulara yazılı cevap vermeleri istenmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

Bu kapsamda mülakat verileri, betimsel ve içerik analize tabi tutulmuştur. Önceden tespit edilmiş konulara göre verilerin özetlenmesi, katılımcıların beyanlarını etkili bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer vererek yorumlanması betimsel analizi oluşturmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada, görüşmecilerden elde edilen görüşler kodlanmış ve görüşmecilerden alıntıyla desteklenmiştir. Kodlama sürecinde gizliliği sağlamak amacıyla her bir görüşmeci öğretmene Ö1, Ö2 ,Ö3...gibi harf ve rakamlarla kodlama yapılmıştır. Her bir görüşmecinin mülakat sorularına yönelik görüşlerini tablolar vasıtasıyla görebileceğimiz biçimde sunulmuştur. Görüşme analizi, görüşlerden oluşan bulgularla anlamlandırılarak neticelendirilmiştir. Ayrıca tabloların altına görüşmeci öğretmenler tarafından sunulan güçlüklerle ilişkin görüşler tırnak içinde italik olarak yer verilmiştir. Görüşler tabloların altında sunularak incelenmiş ve yorumları yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde tespit edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Elde edilen bulgular tablo haline dönüştürülerek sunulmuş ve tabloların altında açıklamalara ve yorumlara yer verilmiştir.

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE AİT BULGULAR

Görüşmeci öğretmenlerin demografik durumları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Değişken		f	%
Yaş	20-30	2	14
	31-40	10	72
	41-50	2	14
Cinsiyet	Kadın	10	72
	Erkek	4	28
Kıdem	6-10	6	43
	11-15	7	50
	16-20	1	7
Mezun Olunan	Sınıf Öğr.	10	72
	Okul Öncesi Öğr.	1	7
Bölüm	İngilizce Öğr.	1	7
	İlahiyat	1	7
	İlk. Matematik Öğr.	1	7
Medeni Durum	Evli	12	86
	Bekar	2	14

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmada görüşmecilerin büyük bir oranını kadınlar oluşturmaktadır (%72). Katılımcıların en çoğunu sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenler oluşturuyor (%72). Okul öncesi öğretmeni, ortaokulda derslere giren İngilizce, Din Kültürü Bilgisi ve Matematik öğretmenliği yapan öğretmenler de bulunmaktadır (%28). Yaş bakımından en büyük grubu 31-40 yaş aralığındaki öğretmenler oluşturmaktadır (%72). Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu 11-15 kıdem yılına sahiptir (%50).

Araştırmada görüşme formundaki 14 öğretmenden elde edilen görüşler tablo haline dönüştürülmüştür ve aşağıdaki gibi sunulmuştur.

ÖĞRENCİLERİN İNTERNET VE TABLET&BİLGİSAYAR&AKILLI TELEFONA SAHİP OLMA DURUMUNA İLİŞKİN BULGULAR

“Öğrenciler internet ve tablet/bilgisayar/ akıllı telefona sahip mi?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 2’ de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğrenciler internet ve tablet/bilgisayar/ akıllı telefona sahip mi?

Kodlar	f
Hepsinin tablet veya bilgisayarı var	1
Sadece akıllı telefon var	2
Çok azının tableti var	11
Mobil internet ile derse girenler var	14
Derse internet olmaması sebebiyle giremeyenler var	13

Araştırmada katılımcılara “Öğrenciler internet ve tablet/bilgisayar/ akıllı telefona sahip mi?” sorusu sorulmuş ve görüşmeci öğretmenlerin cevapları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde sadece 1 öğretmenin (Ö.1) sınıfında bütün öğrencilerin tablete sahip olduğu görülmektedir.

Ö.1 : “ Evet. Öğrencilerimin hepsine tablet sağladım ve internet almaları için çaba gösterdim.”

Sadece akıllı telefon ile derse giren ve hiçbirinin tableti olmadığı cevabını 2 öğretmen (Ö3,Ö8) vermiştir:

Ö.8: “Hayır sahip değiller. Anne babalarının telefonundan internet oldukça kullanıp ders yapabiliyorlar.”

12 öğretmen ise öğrencilerin birçoğunun tablet veya bilgisayara sahip olmadığını, anne veya babaya ait akıllı telefon ile derse girdiklerini belirtmiştir.Ö3, Ö5, Ö10, Ö13 kodlu görüşmeci öğretmenlerle yapılan mülakat alıntıları sunulmuştur.

Ö.3:” Öğrenciler sahip değildi. Sadece annelerinin telefonundaki internet üzerinden katılabildiler. Kendileri sahip değildi. Evdeki ebeveynlerin telefonlarıyla uzaktan eğitime katıldılar.”

Ö.10 : “Kendine ait telefonu olan öğrenci yok. Hepsi ailelerinin telefonlarından girmeye çalışıyor. Ev interneti olan öğrenci yok denecek kadar az. Girebilenler mobil interneti kullanarak giriş yapabiliyor. O da sınırlı miktarda ve çabuk bitiyor. Tablet hediyesi kapsamında tableti olan öğrenci sayımız arttı ama tabii ki yetersiz. Yaklaşık 10 belki 15 öğrenciye bu imkan sağlandı.”

Ö.5: “Covid sürecinin başladığı ilk zamanlar, öğrencilerimizin pek azında bu tarz teknolojik imkânlar mevcut idi. Derslerimizi neredeyse 3-4 öğrenci ile işliyorduk. Zaman geçtikçe ve bu duruma uyum sağlandıkça tableti/telefonu/interneti olan öğrenci sayısı arttı ve derse katılım sayısı arttı. “

Ö.13: “Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı çoğunlukla sağlandı. Tablet ve bilgisayar çok az kişide var. Akıllı telefon anne ve babalarda genellikle var. Ama öğrencinin kendisine ait olmadığı için sağlıklı bir kullanım olmadı.”

Bir görüşmeci hariç diğer bütün görüşmeci öğretmenlerin ortak yaşadıkları durum ise çoğu öğrencinin mobil internet ile derse girmesi ve kotanın dolmasıyla derse katılan öğrenci sayısının azalmasıdır. Bu konuda Ö4 ve Ö14 kodlu öğretmenler ile yapılan mülakattan alıntılar sunulmuştur:

Ö.4: “Sayı olarak çok az. Hem tablet, PC, telefona sahip olma hem de internete erişim oranı %20-25i geçmiyor.”

Ö.14: “Öğrencilerin bir kısmında tablet var diğerlerinin ebeveyninin akıllı telefonu ile derse giriyor. İnternet olarak bazılarının evinde internet var ama diğerlerinin hat üzerindeki interneti kullanarak giriyor. İnternet bitince dersler de bitiyor. Hele de evde başka kardeş de derse giriyorsa sürekli derslerden uzak bir öğrenci oluyor.”

Derse interneti olmaması sebebiyle derse giremeyen öğrenciler de mevcut. Bu konuda Ö7 ve Ö11 kodlu öğretmenler ile yapılan mülakat alıntıları sunulmuştur:

Ö.7: “Kendilerine ait tablet ve bilgisayar sayısı çok az genellikle aile bireylerine ait akıllı telefonları kullanıyorlar. Sınıf mevcudum 19 internetten kaynaklı derslere giremeyen öğrenci sayım 5 kişi “

Ö.11: “Velilerin büyük çoğunluğu akıllı telefon ve tablet sahibi. Fakat internet her evde bulunmuyor.”

EV ORTAMININ DERS SÜRECİNİN VERİMLİLİĞİNE UYGUN OLMA DURUMU BULGULARI

“Öğrencilerinizin uzaktan eğitim sürecinde derslere katılırken ev ortamları ders için uygun muydu?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerinizin uzaktan eğitim sürecinde derslere katılırken ev ortamları ders için uygun muydu?

Kodlar	f
Evet uygundu	2
Evlerin soba ile ısınmasından kaynaklı tek odada bütün fertlerin olması	12
Ders ortamında televizyonun var olması	3
Aynı anda aynı odada kardeşler ile derse girmenin olumsuzluğu	12

Araştırmada katılımcılara “Öğrencilerinizin uzaktan eğitim sürecinde derslere katılırken ev ortamları ders için uygun muydu?” sorusu sorulmuş ve görüşmeci öğretmenlerin cevapları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde ders işlenirken öğrencinin bulunduğu ortamın uygun olmadığı görüşüne sahip 12 görüşmeci öğretmen yer almıştır. Bu görüşlerden evlerin soba ile ısınmasından kaynaklı tek odada bütün fertlerin bulunmasından kaynaklı yaşanan güçlükler görüşmecilerin ifadesi ile sunulmaktadır:

Ö.8 : “ Havaların soğuk olduğu zamanlarda uygun değildi. Tek odada soba yanıyor dolayısıyla aile bireylerinin bir arada olduğu bir ortamda ders yapmak zorunda kalıyorlardı. Sonuç olarak da zaten kısıtlı imkanlarla katıldığı dersi anlamakta zorlanıyorlardı.”

Ö.13: “Geneli sobalı evlerde yaşadığı için herkes aynı odada ders yapmak zorunda kaldı. Öğrencinin dikkati ve öğretmenin dikkatini dağıtan durumlar yaşandı. Ev ortamları çok uygun değildi.”

Ö.7: “Çoğunlukla uygun değil. Kışın ısınma şekilleri soba olmasından kaynaklı aynı odayı paylaşıyor aile bireyleri. Aynı zamanda öğrencilerimin çoğunun ders masası yok. “

Öğrencinin ders ortamında televizyonun açık olarak var olmasından kaynaklı yaşanan sıkıntıların olduğu da görüşme bulgularında rastlanılmıştır. Bu bulgulara ait görüşmeci öğretmenlerin kendi ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

Ö.2: “ Öğrencilerimin hepsinin evleri soba ile ısınıyor. Bu sebeple de sadece bir odada derse giriyorlar. Bu odada bütün aile fertleri de yer aldığı için derse motive olmaları çok zor oluyor. Hatta bazen velilerin, kardeşlerin, televizyonun sesleri de geliyor. Dersin akışını da bozuyor. Bu durumdan rahatsız olan bazı öğrencilerimin kışın soğuk odada derse girdikleri anlar da olmuştur. Yani ortam kesinlikle verimsiz ve uygun değildi. “

Ö.3: “Yani birçoğunun uygun değildi ne yazık ki. Evler sobalı olduğu için sobanın yanında katılmak zorundaydılar. Ve televizyon da vardı yanlarında. Diğer aile bireyleri de vardı. “

Ö.10: “Evler sobalı ve kalabalık olduğundan aynı odada derse girmeye çalışan öğrencilerimiz var arkadan diğer kardeşinin canlı ders konuşmaları gelen. Aynı zamanda yaşlı aile büyükleriyle aynı odada ders yapmaya çalışanlar var. Açık tv ile aynı yerde dersi anlamaya çalışan öğrencilerimiz de mevcut. “

Sobalı evlerde yaşıyor olmaları sebebiyle kardeşi okula giden öğrenciler aynı anda aynı odada derse girmek zorunda kalıyorlar. Bu bilgiye de görüşmecilerden alınan ifadelerle ulaşılmıştır. Görüşmeci öğretmenlerin ifadeleri sunulmaktadır:

Ö.6: “Genellikle ayrı odaları olmalarına rağmen dersteyken ısınma sorunları yaşayan veya kardeşleri tarafından rahatsız edilen öğrencilerim oldu.”

Ö.10: “Evler sobalı ve kalabalık olduğundan aynı odada derse girmeye çalışan öğrencilerimiz var arkadan diğer kardeşinin canlı ders konuşmaları gelen. Aynı zamanda yaşlı aile büyükleriyle aynı odada ders yapmaya çalışanlar var. Açık tv ile aynı yerde dersi anlamaya çalışan öğrencilerimiz de mevcut. “

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ÖĞRENCİLERİN MOTİVASYONUNU YÜKSEK TUTMA DURUMU İLE İLİŞKİLİ BULGULAR

“Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin motivasyonunu yüksek tutmak için ne gibi uygulamalara yer verdiniz?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin motivasyonunu yüksek tutmak için ne gibi uygulamalara yer verdiniz?

Kodlar	f
Derslerin oyun, şarkı , bilmece ,tekerleme ile eğlenceli hale gelmesi	7
Telefon , mesaj , wats up tan iletişim halinde olma	5
Ev ziyareti ve telefonla sık sık arayıp yanlarında olduğunu hissettirme	1
Motive edici sözcükleri bol bol kullanma	3

Araştırmada katılımcılara “Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin motivasyonunu yüksek tutmak için ne gibi uygulamalara yer verdiniz?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplara ilişkin özel ve önemli görülen kısımlar çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda sunulmuştur:

Tablo 4 incelendiğinde görüşmeci öğretmenler öğrencilerin motivesini yüksek tutmak amacıyla dersleri daha eğlenceli hale getirmek için şarkı, oyun, tekerleme, bilmece gibi öğrencilerin ilgisini canlı tutacak etkinliklere yer vermişlerdir. Bu duruma ait görüşmecilerin ifadesi aşağıda sunulmaktadır:

Ö.1: “İletişimimi sıcak tutmaya çalıştım. Arada şarkılar söyledik, bilmeceler sorduk, tekerlemeler vs. araçlarla ilgiyi ve motivasyonu canlı tutmaya çalıştım. Eba’dan derslerle ilgili çeşitli içerik ve videolar izlemelerini sağladım.”

Ö.2 : “Yarışmalar düzenledik. Bol bol etkileşimli etkinlik yapıyoruz. Uzaktan eğitimde çok hareketsiz kaldıklarında aktif olacakları oyunlar oynuyoruz. Kendi öğrencilerim adına söylemek gerekirse resim ve etkinlik yapmayı çok seviyorlar. Bu da onları motive ediyor. Ve kesinlikle uzaktan da olsa çocuklar sınav olmak not almak istiyor. Belirli aralıklarla kısa sınavlar yapıyoruz.”

Ö.3: “Eeeee ne gibi uygulamalar yer verdim? Çeşitli görsellerle desteklemeye çalıştım. Videolar izlettim. İşte oyunlar ya da şarkılarla çocukları daha böyle uzaktan eğitime katılımını sağlamaya çalıştım diyeyim.”

Ö.7: “Online oyunlar oynadık. Beden Eğitimi ve Oyun dersinde Daily Kids videolarındaki hareketleri yaptık. Güdüleyici ifadelerle sık sık yer verdim.”

Ö.13 :” Sürecin başlarında her öğrenciyi arayıp tek tek konuştum. Geçici bir durum olduğunu zamanla düzeleceğini anlatmaya çalıştım. Ders esnasında keyif alabilecekleri oyunlar oynamaya çalıştık. Ama derslere katılmayan öğrencileri motive etmeye çalışmak beni biraz yordu. Derse katılan öğrencilerle derslerimize sorunsuz devam ettik. “

5 görüşmeci öğretmen öğrencileri telefon ile arayıp sürecin geçici olduğunu belirterek motive etmeye çalışmışlardır. Diğer yandan da WhatsApp, mesaj yoluyla derslere olan ilgilerini sıcak tutmaya çalışmışlardır. Bu durumları aşağıda sunulan ifadeler ile tespit edilmiştir.

Ö.6 : “Telefonla arayarak birebir görüşmeler gerçekleştirdim. Öğrencilerim dersler dışında da mesaj yoluyla istedikleri zaman iletişime geçtiler. Derslerde dikkatlerinin dağıldığı durumlarda sınıftaymışız gibi sohbet ettik. Derslerde hem eğlenip hem öğrenebilecekleri etkinliklere ağırlık verdim.”

Ö.10: “Derse katılımlarını sağlamak için veli telefonlarından ulaşarak girmesi gerektiği yönünde teşvik etmek. İnterneti yetersiz olduğu için giremeyen öğrencilere WhatsApp uygulaması üzerinden izleyebilecekleri videolar, konu özetleri ve test soruları göndermek şeklinde de yardımcı oldum.”

Görüşmeci öğretmenlerden 1 kişi ise ev ziyaretleri yaparak okul ile manevi bağlarını devam ettirmek istemiştir. Yine aynı görüşmeci sık sık da telefonla arayarak motive ettiğini belirtmiştir. Katılımcıdan alınan cevap şu şekildedir:

Ö.8: “ Öncelikle evden çıkamadığımız, kimseyi göremediğimiz zor bir dönemde uzaktan da olsa birbirimizi görmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden mesafeli ve kurallar çerçevesinde tek tek ev ziyaretleri yapıyorum ara ara tekrar ederek. Sık sık telefonla görüşerek onlarla sohbet ederek her durumda ve koşulda yanlarında olduğumu bilmelerini sağlıyorum.”

Motive edici sözcükleri sık sık kullanmayı tercih eden görüşmecilerin cevapları da şu şekildedir:

Ö.14: “Ödevleri WhatsApp’tan gönderiyorlardı. İlk başlarda ben de onlara “aferin, çok güzel yazmışsın, ödev güzel yapılmış.” gibi şekillerde yazılmış farklı emojiler gönderiyordum. Canlı derslerde ise okuyan ya da yazan öğrenci gördüğümde arkadaşlarına alkışlatarak onları motive ediyorum.”

Ö.7: “Online oyunlar oynadık. Beden Eğitimi ve Oyun dersinde Daily Kids videolarındaki hareketleri yaptık. Güdüleyici ifadelere sık sık yer verdim.”

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE TEKNOLOJİ BECERİLERİ KULLANIMI ALANINDA HİSSEDİLEN İHTİYAÇLARA AİT BULGULAR

“Bu süreçte teknoloji becerileri kullanımı bakımından eksiklikler hissettiniz mi? Bu anlamda en çok neye ihtiyaç duyduunuz?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 5’ de sunulmuştur.

Tablo 5: Bu süreçte teknoloji becerileri kullanımı bakımından eksiklikler hissettiniz mi? Bu anlamda en çok neye ihtiyaç duyduunuz?

Kodlar	f
Zoom programının kullanımı becerisi ihtiyacı olma	3
Ölçme değerlendirme yapılabilecek program becerisi ihtiyacı durumu	1
Farklı etkinliklerin hazırlanabileceği program bilgisi ihtiyacı	6
Teknolojik becerileri kullanım bilgisine ihtiyaç hissetmeme	3
Araç gereç eksikliği ihtiyacı	2

Bu bölümde ihtiyaç duyulan teknoloji becerilerini tespit etmeye yönelik soruya araştırmaya katılan öğretmenlerin verdiği cevaplar yer almaktadır. Elde edilen bulgulara ait öğretmen görüşleri aşağıdadır:

Ö.6: “Zoom ile ilk defa tanıştığım için İngilizceye biraz ihtiyaç duydum.”

Ö.7: “Pdf üzerinde seri bir şekilde uygulama yapmakta zorlandım. Zoom tahtasını da deneme yanılma yöntemiyle kullandım ve yine de seri bir şekilde kullanamıyorum. Ayrıca canlı ders programlarında ayarları yapmakta zorlandım.”

Katılımcı öğretmenlerin % 21’i yeni tanışılan Zoom adlı uygulamanın kullanımı bilgisi konusunda ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Daha önce Zoom programı ile tanışmayan öğretmenlerin yeni ve İngilizce olan bir programı kullanma konusunda güçlükler yaşadıkları ifadelerinde de görülmüştür.

Tablo 5’teki soruya ait diğer bir bulgu da 1 öğretmen tarafından ihtiyaç olarak görülmüştür. Ölçme ve değerlendirme konusunda program bilgisi becerisi ihtiyacı hissettiğini şu görüşüyle ifade etmiştir:

Ö.5: “Evet, eksiklik hissettiğim çok oldu. En çok eksiklik hissettiğim alan ölçme-değerlendirme oldu.”

Yine öğretmenlerin % 43’ ü ise uzaktan eğitime uygun farklı etkinliklerin hazırlanabileceği program, web-2 araçları bilgisi ihtiyacını dile getirmiştir. Bu bağlamda ise öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö.2: “Evet hissettim. Farklı, eğlenceli programlarla ders içerikleri hazırlamak isterdim. Bu anlamda web 2 araçlarının kullanımının eksikliğini yaşadım.”

Ö.1: “ Hissettim. Uzaktan eğitimle ilgili çeşitli uygulamalar, programlar var ve hiç birini yeterli şekilde bilmiyorum.”

Ö.14: “Evet, eksiklik olarak internet ortamından çocuklara farklı etkinlikler hazırlamak isterdim. Onların da direkt üzerinde işlemler yapabileceği. Bu konuda program eksiklerimin olduğunu gördüm. Kendimi geliştirmek için aldığım eğitimleri bu yönde yapmaya çalıştım.”

Katılımcı öğretmenlerin %22 'si ise teknoloji becerileri adına ihtiyaç yaşamadıklarını belirttiler. Bu bulgular ise kendi ifadeleri ile aşağıda sunulmuştur:

Ö.10: “Genç bir öğretmen olmanın avantajıyla teknolojik becerileri kullanma bakımından eksiklik yaşamadım. İhtiyaç duyabileceğim bir şey olmadı gerekli hazırlıkları tamamlamıştım. “

Ö.3: “ Ben teknoloji ile aram iyi olduğu için öyle bir eksiklik hissetmedim.”

Ö.8: “Hayır hissetmedim. Takıldığım noktaları araştırıp, sorarak çözüme kavuşturuyorum.”

Tablo 5' e ait bulgulardan bir diğeri ise teknolojik araç gereç eksikliğinin ihtiyacı durumudur. Öğretmenlerin %14 'ü araç gereç ihtiyacını karşılaştığı güçlük olarak nitelendirmiştir. Görüşmecilere ait ifadeler aşağıda sunulmuştur:

Ö.13: “Çok eksikliğini hissettiğim bir durum olmadı. Bazı teknolojik aletlere ihtiyaç hissettim. Sürecin ne kadar devam edeceğini bilmediğim için onları da almak istemedim. Onlar da olsa daha güzel ders işlerdim.”

Ö.4: “Öğretmen adına soruluyor sanırım bu soru. Öğretmen her yeni duruma en kısa zamanda adapte olabilmelidir. Birçok meslektaşım da bunu başardı. Eksiğimiz medya araç gereçleri idi. Tabi bunlara kendi imkanlarımızla ulaşmamız gerektiğinden şimdilik açıp olanları edindik “

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ALANINDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERE AİT BULGULAR

“Ölçme değerlendirme konusunda ne gibi sorunlarla karşılaştınız?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 6' da sunulmuştur.

Tablo 6: Ölçme değerlendirme konusunda ne gibi sorunlarla karşılaştınız?

Kodlar	f
Veli müdahalesi	4
Derse giremeyenlere ulaşamama	13
Sürenin yetersizliği	2

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin karşılaştığı en büyük güçlük derse giremeyen öğrencilere ve giren öğrencilere de ölçme değerlendirme uygulaması yapamama durumudur. Öğretmenlerin % 93'ü bu konuda hemfikir durumdadırlar. Aşağıda öğretmenlere ait ifadelerde bu durum tespiti yapılmıştır.

Ö.4: “Eğitim öğretim faaliyetlerinin yapılamadığı bir ortamda ölçme değerlendirme başlı başına sorunluydu, eksikti .”

Ö.6: “Ünite sonu değerlendirmelerinde canlı derslere katılmayan öğrencilerimin ne durumda olduğunu görmekte zorluklar yaşadım. ”

Ö.10 : “En çok zorlandığım konu bu oldu. Çocukların maddi anlamdaki yetersizlikleri sebebiyle derslere katılım sağlayamadıklarını bildiğimden dolayı ölçme değerlendirmeyi objektif yapamadım. Okulun yüz yüze eğitimde olduğu dönem boyunca öğrenci performansları notlar üzerinde etkili oldu. “

Ö.3: “Ölçme değerlendirmede şöyle: Ödevi çocukların bana göndermelerini istedim. Onlara tekrar dönüt yaparken yazılı olarak hepsine tek tek dönmek benim için açıkçası biraz zor oluyor. Onun dışından sözlü olarak anlayıp anlamadıklarını çözmeye çalışıyorum. Ama ödevler konusunda, ödevlerin kontrolü konusunda birazcık sıkıntı yaşıyoruz. “

Ö.8: “Malum yüz yüze eğitim yapamadığımız bir dönemde ve kısıtlı girilen canlı derslerde öğrencilerin ne durumda olduğunu anlamak çok zor oldu. Uzaktan yaptığımız birtakım testlerde de yeterli geri dönüşleri alamadım.”

Uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme noktasında sözlü sınavları tercih eden öğretmenler ise veli müdahalesi sorunu ile karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca süre sıkıntısı da sözlü değerlendirme için yetersizdi görüşü bulgusuna rastlanıldı. Buna ait görüşler aşağıda sunulmuştur:

Ö.2: “Sınavda çocuklar akıllı telefondan, küçük ekrandan görmekte zorlandılar. Soruyu yakınlaştırınca ekranda tek soru oluyordu. Hızlı yanıtlayan öğrenciler için sıkıcı bir bekleme süresi oldu. Zaman yetersiz geldi. Sözlü sınavlarda da yanında bulunan ebeveynin yardım etmesi olumsuz bir durum ortaya çıkardı.”

Ö.7: “Örneğin dikte uygulamasında defterlerine eş zamanlı bakmadığım için reel bir değerlendirme yapamadım. Soru cevap yönteminde ise her öğrenciye söz hakkı verme konusunda süre sıkıntısı yaşadım. Velilerin sık sık öğrencilere yardım etmesinden dolayı öğrencinin kendi kazanımını ölçemedim.”

Ö.14: “ Özellikle velilerin çocuklara bu konuda çok müdahalesi oluyor. Çocukların daha düşünmesine fırsat vermeden veliler cevapları söylüyorlar. Bu da çocukların kopyaya yönelmelerine neden oluyor. Bunun dışında internet ortamında bulabildiğim etkinliklerle değerlendirme yapmaya çalıştım. Ama bazen çocuklar arkadaşlarını beklemediği için sürekli aynı çocuklar soruları cevaplıyormuş gibi oluyordu.”

UZAKTAN EĞİTİME AİT ÖNCEDEN YAŞANMIŞ BİR TECRÜBENİN OLUP OLMAMASINA VE ETKİLERİNE AİT BULGULAR

“Uzaktan eğitimle ilgili daha önce deneyiminiz var mıydı? Bunun nasıl bir etkisi oldu?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7: Uzaktan eğitimle ilgili daha önce deneyiminiz var mıydı? Bunun nasıl bir etkisi oldu?

Kodlar	f
Evet vardı.	1
Hayır yoktu	13
Adaptasyon güçlüğüünün oluşması	6

Uzaktan eğitim adına daha önce tecrübe edinip edinmeme konusunda öğretmen görüşmecilerin % 7’si “Evet, vardı.” dedi. 1 görüşmeci öğretmen ise öğrenci olarak formasyon derslerinde tecrübe edindiğini belirtmiştir. % 93’ü ise daha önce hiçbir tecrübe edinmediklerini belirtmişlerdir. İlk kez karşılaşılan bir durum için güçlüklerin yaşanması kaçınılmazdır. Öğretmenlerin % 43’ü ise daha önce tecrübe edinilmemiş bu duruma adapte sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulara ait görüşler aşağıda sunulmuştur:

Ö. 9 : “Daha önceden herhangi bir deneyimim olmadı ama yüz yüze eğitimin daha etkili olduğu kanaatindeyim.”

Ö. 2. : “Deneyimim yoktu. Süreç içinde deneyerek öğrendim. İlk olarak adapte sorunu yaşadık. Yabancı olduğumuz programları tanyıp keşfetmek zaman aldı haliyle. Özellikle dersi gösterip yaptırma yöntemiyle işleyeceğim zaman ne yapacağımı bilemedim başta.”

Ö.6: “Daha önceden uzaktan eğitim deneyimim olmadı. Hem öğrencilerim hem de benim için ilk olduğu için alışmak ve uyum sağlamak biraz zaman aldı.”

Ö.8:” Hayır, yoktu. Adapte olmakta çok zorlandım hatta halada adapte olmuş sayılmam. Bir kere az bile olsa derslere hiç girmeyen öğrenciler oluyor, devamlı kafam öğrencilerle onların ne yaptıklarıyla meşgul ve bu durum beni çok yoruyor.”

Ö.10 :” Uzaktan eğitimle formasyon derslerimin bir kısmını almıştım ama öğrenci olarak bu tecrübeyi yaşadım. Öğretici olarak ilk kez karşılaştığım bir durum bu. “

Ö.12 “ Uzaktan eğitim tecrübem daha önce hiç olmadı. Alışmak biraz zaman aldı. Yaşanılan güçlükler bazen kendimi çaresiz hissettirdi. Çocuklarla iletişim kurmakta zorluk yaşadım.”

Ö.3: “Daha önce bir deneyimim olmamıştı bu pandemi sürecine kadar. Uzaktan eğitime katılmamıştım ya da uzaktan eğitimde bir öğretmen olarak görev almamıştım. Yani ilk başta bir adaptasyon sorunu yaşadık öğrenciler gibi biz öğretmenler de. Ne yapacağımızı bilemedik hani tahtalar edindik hepimiz ayrı ayrı tahtalarımız oldu. Ama şu anda bir sıkıntı yaşamıyoruz.”

DERS SAATLERİNİN PLANLANMASINDAN KAYNAKLI GÜÇLÜKLERE AİT BULGULAR

“Ders saatlerinin planlanmasından kaynaklı sıkıntılar yaşadınız mı?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Ders saatlerinin planlanmasından kaynaklı sıkıntılar yaşadınız mı?

Kodlar	f
Sıkıntı yaşamama durumu	3
Aynı saatte kardeşlerle derse girme durumunda sıkıntı yaşama	7
Geç saatte yapılan derslerde motivasyon eksikliği	4

Tablo 8 incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde ders saatlerinin belirlenmesi konusunda yaşanan sıkıntılar araştırıldığında görüşmeci öğretmenlerin %21 i hiçbir sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. % 50 görüşmeci öğretmen ise aynı zaman dilimine denk gelen derslerde kardeşlerin ayrı ayrı tablete veya telefona sahip olmamasından kaynaklı sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişler. Aşağıda görüşmecilerin ifadeleri sunulmuştur:

Ö.14: “Ders planlanmasında sıkıntılar yaşadım. Evde tek telefon varsa ve derse başka giren kardeşler de varsa diğer sınıflarla derslerimiz çakışıyordu. Bu nedenle de derslerde katılım az oluyordu.”

Ö.3: “Ders saatlerinin planlanmasında şöyle sıkıntı oluyordu: Hala oluyor. Evdeki abiler ya da ablalarla tek bir telefonu paylaşmak zorunda kalıyorlar. Öyle olunca ders saatlerinin bazen çakışması durumu oluyor. Bu durumu bana öğrenci söylediğinde hani ablamla çakışıyor, abimle çakışıyor gibi dönütler aldığında ders saatlerini onlara göre değiştiriyorum.”

Ö.8 : “Evet okulumuz orta ve ilkokul birada olduğundan ve ailelerin genelde okula giden 2, 3, 4 çocukları olduğundan ders saatleri çakışabiliyor. Veli var olan imkanlarıyla çocuklarını sırayla derse girdirmeye çalışıyorlar.”

Ö.2 : “Evet. Kesinlikle ilkokul kademesinde 6 dersin çok fazla olduğunu düşünüyorum. Verim azalıyor. İlk zamanlarda EBA sınırlaması zorluyordu. Özellikle tek alet olunca kardeşler aynı anda derse giremediklerinden devamsızlık oluyordu.”

Görüşmeci öğretmenlerin %29 u ise geç saatlerde yapılmak zorunda olan derslerde verimin azaldığını belirtmişlerdir. EBA'nın kısıtlatmalı ders saati uygulaması öğretmenlerin sıkıntı yaşamalarına neden olmuştur. Bu durum ise aşağıda görüşlerini paylaştığımız öğretmenler tarafından şöyle dile getirilmiştir:

Ö.7: “Evet yaşadım ilk dönem saat sınırlamasının olması ve yoğunlukla öğleden sonra olması öğrencilerin son iki saat havanın kararmaya başlamasından dolayı motivasyonu düştü.”

Ö.5: “Bu konuda inanılmaz zorluklar yaşadık. Özellikle de sınıf öğretmenleri arkadaşlarım ve çocuğu olan öğretmen arkadaşlarım. İlkokulda ders saati ayarlanması en başta ilkokul öğretmenlerine bırakılmalı idi. Akşamın 8inde dersler yapmak zorunda kaldık. Bunlar çok yıprattı.”

Ö.4: “Evet, yoğunluk kaynaklı bir gün sabah bir gün öğleden sonra uygulaması günü planlama kendine zaman ayırma ve motivasyonu sağlama açısından olumsuzdu.”

VELİLERDEN GEREKLİ DESTEĞİ BULAMAMADAN KAYNAKLI GÜÇLÜKLERE AİT BULGULAR

“Velilerinizden gerekli desteği buldunuz mu? Hayır ise ne gibi sıkıntılara sebep oldu?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9: Velilerinizden gerekli desteği buldunuz mu? Hayır ise ne gibi sıkıntılara sebep oldu?

Kodlar	f
Veli desteğini bulanlar	3
Veli desteğini bulamayanlar	11

Tablo 9’a göre uzaktan eğitim sürecinde velilerden gerekli desteğin bulunup bulunmaması konusunda yapılan araştırmaya göre % 2’i destek bulduklarını, %79’u ise gerekli desteği bulamadıklarını belirtmişler. Bu durum öğretmenlerin ifadeleri ile aşağıda sunulmuştur:

Ö.2 : “Bazı velilerimden maalesef hiç destek göremedim. Mart 2020’den bu yana hiç derse giremeyen 2 öğrencim oldu. Derse giren öğrencilerde de derse zamanında girmeme problemi yaşadım. Velinin dersin başladığını hatırlatması gerekirdi.”

Ö.5 : “ Velilerimden yeterli desteği bulamadım maalesef. Bu süreçte tüm sorumluluğu öğrencilerin omuzlarına yıkamayız. Öğrenciler derse katılmaya çabalarken arka planda televizyon izleyen veliler, sohbet eden veliler vs. çok can sıkıcı idi. Ayrıca ödev takibi konusunda veliler çok yetersiz idi. Çocuğu ödevini yapmış mı yapmamış mı çoğunun umurunda olmadı.”

Ö.4 : “ Veli diye bildiğimiz kişilerin aslında yetişkin birey profilinden çok uzak olduklarını üzümlere gördüm.”

Ö.14 : “ Özellikle 1.sınıf öğretmeni olarak velilerden bu konuda destek gördüm sağ olsunlar. Çok yardımcı oldular okuma yazma öğrenirken. Ama okuma yazma bittikten sonra öğrenildikten sonra yani çocukların düşünmelerine fırsat vermedikleri için ve sürekli karışmaya başladıkları için derslerde bir kopukluk olmaya başladı. Özellikle ilk dönem çocuklara yardımcı olmak için ve dikkatleri dağılmasın diye sürekli yanlarına oturuyorlardı. İkinci dönem bunun olmayacağını söylesem de çocuklarda bir güvensizlik oluştur. Aileleri yanlarında olmadan derse katılma konusunda sıkıntı yaşadık.”

Ö.13 : “Destek veren velilerim oldu ama büyük bir oran ilgisiz kaldı. Öğrencilerin derse düzenli girişini sağlayamadılar. Gönderdiğim etkinliklerin takibini yapıp bana dönüş sağlamadılar. Evde sağlıklı bir eğitim ortamını oluşturamadılar. İmkânı olduğu halde derse girmeyen öğrenciler oldu.”

Ö.12 : “Genel olarak hayır. Babaların şehir dışında inşaatta çalışmasından annelerin de teknolojiyen anlamamasından dolayı çok bir destek göremedim.”

ÖĞRETMENİN KENDİ DERS ORTAMINDAN KAYNAKLI GÜÇLÜKLERE AİT BULGULAR

“Siz bir öğretmen olarak kendi ders ortamınızda ne gibi zorluklarla karşılaştınız? sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10: Siz bir öğretmen olarak kendi ders ortamınızda ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

Kodlar	f
Öğretmenin evindeki ortamdan kaynaklı sıkıntılar	5
Çocukların evlerindeki ortamdan kaynaklı sıkıntı	6
Herhangi bir sıkıntı durumu olmaması	3

Tablo 10 incelendiğinde ders ortamından kaynaklı güçlükler araştırılırken % 36’sı kendi ev ortamından kaynaklı güçlükler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşlere aşağıda belirtilmiştir:

Ö.3 : “ Kendi ev ortamında benim de küçük bir çocuğum var. Haliyle o da anneye ihtiyaç duyuyor. Arada gelmek istiyor, benim için birazcık zor oldu. Onun dışında başka bir sıkıntı yaşamadım. Ev ortamında tabii ki dediğim gibi küçük çocuğu olanlar için biraz zor oluyor.”

Ö.7 : “ Ev içerisinden aynı anda hem eşimin hem çocuğumun dersi çakıştı. Hem fiziksel şartlar hem de internet kota aşımı hız yavaşlaması gibi sorunlar yaşandı. Ayrıca 1 buçuk yaşındaki çocuğumun bakılması konusunda da zaman zaman sıkıntılar yaşadım.”

Ö.4 : ” Evde çocuğumla aynı anda canlı ders yaptık. Farklı odalarda olmamıza rağmen sesler birbirine karıştı. “

Ö.2: “Bağlantı sorunu ve ses sorunu gibi teknik aksaklıklar verimi azaltıyor. Video paylaşımı yapınca bağlantı yavaşlamaları oldu. Ayrıca benim de 2 tane okula giden çocuğum var. Evde onların da bana ihtiyacı oldu ders esnasında. Odama girip dersimi böldükleri çok olmuştur. Evde hem anne hem de öğretmen olmak çok zor oluyor. Hepsine yetişemeyince stres oluyordum. “

Ö.1: “Ev hali sonuçta, hele birde evde çocuğu ya da çocukları olan öğretmenler varsa evde ders işlemek verim açısından çok sıkıntılı sonuçlar doğuruyor.”

Ders yapılan ortamdan kaynaklı sıkıntılar araştırılırken ortaya çıkan diğer bir durum ise öğrencinin ev ortamından kaynaklı sıkıntılar olduğu görülmüştür. Bu sıkıntılara ise görüşmeciler öğretmenlerin söylemleriyle aşağıda sunulmuştur:

Ö. 8: “Derse girebilen öğrencilerin internetlerinin çekip çekmeme sorunuyla uğraştım. İletişim sorunları oluştu. Derse girdikleri ortamın uygun olmaması vb. sorunlarla uğraştım.”

Ö.12: “ Öğrencilerin derse yetersiz katılımı en büyük zorluk. Her derse farklı öğrencilerin katılması dolayısıyla aynı konuyu defalarca anlattığım oldu. Matematik dersi soyut bir ders olması sebebiyle uzaktan eğitim yoluyla öğrencilerin anlamasını sağlamakta zorlandım.”

Ö.6:” Herhangi bir zorluk yaşamadım fakat öğrencilerimin internet bağlantılarındaki aksaklık, donma, kopma vb. sorunlar ders işleyişini oldukça olumsuz etkiledi.”

Ö.11: “ Çocukların elini tutup yaptırılmamak mesela kesme çalışmaları, yapıştırma ya da çizgi çalışmalarında yanımda olmamalarının zorluklarını yaşadım. Okul öncesi yaş grubunun küçüklüğü nedeniyle tablet ya da telefon tam kullanamadıkları için karşılıklı etkinliklerde ekran üzerine çizme, işaretleme ya da gösterme etkinliklerinde velilerin yardımıyla yaptık. Yani her dersimizde mutlaka yanımda veli olmak zorunda idi. “

Görüşmeciler öğretmenlerin % 21’i ise kendi ortamlarından kaynaklı herhangi bir sıkıntının olmadığını belirtmişlerdir.

ÖĞRETMENLERİN İNTERNET VE BİLGİSAYAR SAHİBİ OLMA DURUMLARINA İLİŞKİN BULGULAR

“Sizin internet ya da bilgisayar edinme anlamında sıkıntılarınız oldu mu?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11: Sizin internet ya da bilgisayar edinme anlamında sıkıntılarınız oldu mu?

Kodlar	f
Bilgisayarın yetersizliği	6
İnternet kotasının yetmemesi, internette kopukluk	3
Hiçbir problem yaşanmaması	8

Tablo 11’de de görüldüğü üzere görüşmeci öğretmenlerin uzaktan eğitim süreci için sahip oldukları teknolojik donanım açısından sıkıntılar araştırıldığında % 57’si hiçbir sorun yaşamadığını belirttikleri görülmüştür. % 43’ü ise bilgisayarın bozukluğundan kaynaklı sıkıntıların oluştuğunu belirtmişlerdir. Aşağıda bu görüşlere yer verilmiştir:

Ö.1: “ Evet ilk başta laptopum yoktu yenisini almak zorunda kaldım, bakanlığın bu tür konularda hiç desteği olmadı ne yazık ki.”

Ö.4: “ Bilgisayarım bozuldu, neyse ki çok maliyetli bir tamir değildi. Bilgisayarımı değiştirmek zorunda kalsam zorlanırdım. “

Ö.9 : “Elimde bulunan bilgisayar eski olduğundan bazen kapanma, bağlantı sorunu, donma gibi sıkıntılar yaşadım.”

İnternette kaynaklı kota dolması, kopuklukların meydana gelmesi gibi sıkıntıların da oluştuğunu aşağıda beyanda bulunan öğretmenlerin görüşlerinden anlıyoruz.

Ö.5 : “Benim bilgisayarım bozuktu. Eşimin bilgisayarını kullandım ve hala da onu kullanıyorum. Eşimin olmasa, mecbur yenisini alacaktım, ayrıca internet hızını da yükseltmek zorunda kaldım. “

Ö.14 : “Evde internet ve bilgisayar olduğu için problem yaşamadım ama herkes derslere girmeye çalıştığı için internette kopmalar meydana geliyordu.”

Ö.2: “Evet evde 4 kişi aynı anda canlı derse girmek zorunda kaldık. Tablet almak zorunda kaldık. İnternet de aynı anda girince yavaşladı. Öğrencilerimle paylaşım yapamadım çoğu zaman.”

ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIKLARI FARKLI GÜÇLÜKLERE İLİŞKİN BULGULAR

“Eklemek istediğiniz, karşılaştığınız farklı bir güçlük yaşadınız mı?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 12’ de sunulmuştur.

Tablo 12: Eklemek istediğiniz, karşılaştığınız farklı bir güçlük yaşadınız mı?

Kodlar	f
Sistemsel kaynaklı sorunlar	1
Öğrencilerin derse girememesi	2
Kaynak sıkıntısı	1
Fırsat eşitliğinin olmaması	1
Öğretmen ek ders sıkıntısı	1
Uzaktan eğitime müfredatın uygun olmaması	1

Tablo 12 incelendiğinde öğretmenlerin %50’si farklı bir güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 14’ü internet ve tablet olmaması nedeniyle öğrencilerin derse girmemesi durumunu en büyük sıkıntı olarak nitelendirmişlerdir. Bu görüşleri aşağıdadır:

Ö.10: “Bu dönemde yaşadığım en büyük sıkıntı derslere öğrencilerimizin girememesiydi. Tek kişiyle işlediğim çok dersim oldu. Kimsenin gelmediği derslerim de. Mecburen girme ihtimallerine karşı bilgisayar başında bekledim. Sınıfın büyük kısmına uzaktan eğitimle ulaşamadığım için yüz yüze eğitim yaptığımız dönemlerde mecburen aynı konuları okulda da işledim. Bu da yıllık planda olmam gereken yerin gerisinde kalmama sebep oldu.”

Ö.3: “EEEE bunlar dışında aslında asıl sorun zaten köyde oldukları için birçoğunun evlerinde internet yok. Asıl sıkıntımız internetin olmaması bizim. Çocukların katıldığı internet de kotalı, telefondaki internet olduğu için telefondaki internet gittiğinde sıkıntı yaşıyoruz. Evde tek telefonda katılmaları, tabletlerinin olmaması bazılarının. Öyle olunca biraz katılım sıkıntıları oluyor.”

Tablo 12’de sistemsel kaynaklı sorun yaşadığını belirten öğretmen görüşü aşağıdadır:

Ö.13: “Sistemden kaynaklı çok sorun yasadık. Öğrenciler derse girişte çok zorlandı. Ders aralarında öğrencilerde kopmalar oldu. Derse girişler geciktiği için derse başlamamız gecikti. Öğrencilerin ev ortamı çok gürültülü olduğu için dikkatlerini toplayamadılar. Uzun süre ekrana bakmak çocukları ve bizleri çok yordu. Bazı öğrenciler sistemin aksaklıklarında faydalanıp geri dönüş yapmak istemedi. Bu nedenle öğrenip öğrenmediklerini kontrol edemedik. Aileler konuya çok uzak resmen teknolojik savaş verdik. “

Görüşmeci öğretmenlerden 1 kişi de kaynak sıkıntısı yaşadığını belirtmiştir. Öğretmenin görüşleri aşağıda sunulmuştur:

Ö.5: “Kaynak sıkıntısı yaşadım. Dilerdim ki, Eba’ da daha fazla içerik olsun, dolu dolu olsun. Gönül rahatlığı ile oradan görevler verebilelim çocuklarımıza.”

Bir diğer belirtilen sorun ise fırsat eşitliği durumunun olmaması idi. Bu duruma ait öğretmen görüşü aşağıdadır:

Ö.9: “Bence en önemli güçlük, eğitimde her öğrencinin aynı fırsatı yakalayamamasıdır.”

Yaşanılan bir başka güçlük ise etkileşimli derslerde müfredatın uygun olmaması durumu olarak görülmüştür. Bu durumu ise öğretmen görüşmeci şu şekilde belirtmiştir:

Ö.2: “Uzaktan eğitim olduğu için müfredat değiştirilmeli. Etkileşimli dersleri çocukların anlaması zor oluyor. Özellikle geometri konusunda. Bir de müfredat kesinlikle hafifletilmeli.”

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

SONUÇ

Bu araştırmada öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- ✓ Öğretmenlerin büyük bölümü uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutmadığını belirtmiş, Covid-19 Pandemisi’nden dolayı ilk kez uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerine etkili ve verimli şekilde katılmadıkları anlaşılmıştır. Fidan’a göre öğrenme, “çeşitli durumlardaki etkileşim sonucu kişide oluşan kalıcı davranış değişimleri”dir. (Fidan, 2012). Uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğrenci ile yeterince etkileşim içinde olunamamasının öğretmenler ve öğrenciler açısından böyle bir sonucu doğurduğu düşünülmektedir.
- ✓ Köy okullarında çalışan öğretmenler öğrencilerinin internet kotası sorunu yaşaması nedeniyle EBA Canlı dersleri takip etmede sıkıntılar yaşadıkları, köylerde internet altyapısının olmaması/verimli çalışmaması nedeniyle öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerine yeteri kadar katılmadıkları görülmüştür.
- ✓ Öğretmenlerin büyük bölümünün EBA portalına ve EBA canlı derslerine bağlanmada büyük sorunlar yaşadığı, çoğu zaman kopmalar yaşandığı görülmüştür.
- ✓ COVID-19 salgını sürecinde yapılan uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğretmenlerin köylerde okuyan öğrenciler ile gerek internet alt yapısının olmaması veya zayıf olması gerekse öğrencilerin kendilerine ait cep telefonlarının olmaması öğretmenlerin öğrencilerle sağlıklı iletişim kurmalarını ve öğrencilerin takibini yapmalarını zorlaştırdığı görülmüştür.
- ✓ Temel eğitim öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim faaliyetleri kapsamında herhangi bir çevrimiçi ders veya konferans aracılığıyla dijital eğitim almadıkları anlaşılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılacak çeşitli sunum programlarını tam anlamıyla kullanamamaları uzaktan eğitim faaliyetlerinin kalitesinde düşmeye yol açacağı tahmin edilmektedir.
- ✓ Uzaktan eğitim faaliyetlerinin öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilediği görülmüştür.
- ✓ Çocuğu olmayan veya çocuk sayısı az olan öğretmenler çocuk sayısı fazla olan öğretmenlere göre uzaktan eğitim sürecinde öğrencileri ile daha rahat iletişime geçtikleri ve öğrencilerinin takibini yaptıkları görülmüştür.
- ✓ Köylerde soba ile ısınan evlerde kış şartlarında aynı odada ebeveyn, kardeş bulunması; televizyonun açık olması gibi olumsuz faktörlerin derslerin verimini düşürdüğü görülmüştür.
- ✓ Müfredatın uzaktan eğitime göre hazırlanmamış olması da ayrıca karşılaşılan bir güçlük olarak ortaya çıkmıştır.

TARTIŞMA

Covid-19 salgını nedeniyle Türkiye’de okullar tatil edildi. Bu süreç için acilen uzaktan eğitime geçildi. Bu süreç ile ilgili köyde görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükleri tespit etmek amacı ile yapılan araştırmanın sonuçları tartışılmıştır.

22.03.2020 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Covid-19 Kapsamında Kamu Çalışanlarına Yönelik İlave Tedbirler genelgesi sonucunda okulların tatil edilmesi ve uzaktan eğitime geçilmesi ile gerek öğretmenler gerekse öğrenciler açısından tahmin edilemeyen birçok sorunun ortaya çıktığı görülmüştür. Daha önce temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarında bu denli uzun bir uzaktan eğitim faaliyetleri yapılmamış olması, sistem alt yapısının ihtiyaca cevap verememesi uzaktan eğitim faaliyetlerinin istenilen düzeye gelmesine engel olmuştur. Öğretmen ve öğrencilerin açık kodlu sunum programlarını daha önce çok sık kullanmamış olması, canlı

derslerin sağlıklı şekilde yapılamamasına neden olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığının okulların tatil edilmesi sonucu EBA TV, EBA canlı ders uygulamalarını devreye sokması biraz olsun uzaktan eğitim faaliyetlerini düzene soktuğunu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında dünyadaki diğer ülkeler gibi ülkemizin de böyle bir duruma hazırlıksız yakalanması eğitimi biraz sekteye uğratmış olsa da yapılan iyileştirmelerle aradaki farkın kapatılacağı düşünülmektedir. Özellikle öğrencilerin bilgisayar, tablet vb. araçlara ihtiyaç duyması, çoğu öğrencinin internet kotası sorunu yaşaması hala çözüm bekleyen sorunlar arasında olduğu görülmektedir. Görüşmeciler öğretmenlerin yaşadıkları en temel güçlük olarak derse katılamayan öğrenciye hiçbir şekilde ulaşamama durumunun var olduğu görülmüştür.

Aynı anda derse girmek zorunda olan kardeşlerin gerek ayrı odalarının olmaması gerekse tablet/ telefon ihtiyacının olması durumu uzaktan eğitim konusunda yaşanan diğer bir güçlük olarak görülmüştür. Özellikle de köylerde internet alt yapısının olmaması, ailelerin ekonomik anlamda yetersiz bir güce sahip olmaları nedeniyle büyük oranda bir öğrencinin derslere katılmadığı görülmüştür. Ülkemizde yapılan araştırmalarda da uzaktan eğitimden faydalanamayan öğrenci sayısının çok olduğu, bunun da fırsat eşitsizliği olarak değerlendirildiği ve eğitimin niteliğinin bu nedenle düştüğü ifade edilmiştir (Yılmaz, Güner, Mutlu, Doğanay ve Yılmaz, 2020, s. 25). Karadağ ve Yücel (2020) tarafından yapılan araştırmada; öğrencilerin araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmenleri ile olan iletişim kopuklukları, motive eksiklikleri, ölçme ve değerlendirmenin etkili olmaması, ödev kontrolü yapamama, ders kazanımlarının tam olarak aktarılamaması, uzun süre ekrana bakma uzaktan eğitimde öğretmenlerin, öğrenciler ile ilgili yaşadıkları sorunlar olduğunu ortaya koymaktadır. Çakin ve Akyavuz (2020) araştırmasında da öğretmen ve öğrencilerin iletişim ile ilgili sorunlar yaşadıklarını saptamıştır. Erkoca (2021) tarafından yapılan çalışmada ise, problem olarak ifade edilen diğer bir unsur da öğrencilerin derslerdeki motivasyonunun düşük olmasıdır. %23'ünün uzaktan eğitime dâhil olmadığı belirtilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan EBA platformunda yoğunluktan kaynaklı zaman zaman kopmalar; video ve ses dosyaları paylaşımında yavaşlamalar da dersin verimliliğini bozmaktadır. Ayrıca ders saatlerinin belirlenmesinde öğretmen veli işbirliği yoluna gidilememesi de farklı sıkıntıları çözüme noktasında ekstra sıkıntı oluşturmaktadır. Aynı evde birkaç kardeş aynı anda derse girince köyde soba ile ısınan evlerde kış aylarında büyük bir sorun teşkil etmektedir. Ders ortamında televizyon sesleri, kardeşlerin ve ebeveynlerin sesleri dersin akışını ve öğrencinin motivesinin bozmaktadır.

Temel eğitimde özellikle de ilkökul kademesinde küçük yaşlarda bulunan öğrencilerin uzun süre ekrana bakması ve de motivesinin canlı kalması da yüz yüze eğitim gibi mümkün olmadığı görülmüştür. Kürtüncü ve Kurt (2020, s.71)'da yüz yüze yapılamayan eğitim öğretim faaliyetlerinden öğrencilerin memnun olmadıklarını tespit etmişlerdir. Bunun yanı sıra bakanlık tarafından belirlenen ders saatlerinde öğleden sonra yapılan günlerde geç saatlerde çocukların dikkat sürelerinin kısılması ve gün içindeki doğal yaşam kaynaklı yorulmaların derse olumsuz etkilerinin de motive düşürücü olduğu vurgulanmıştır.

Uzaktan eğitimde diğer karşılan güçlük olarak ise verilen ödevlerin takibinin öğretmen tarafından yapılamamasından dolayı veli ile işbirliği yapılması gerekliliğinden velilerde var olan ilgisizlik de belirtilmiştir. Ayrıca her ebeveynin evde eğitim için yeterli zamana sahip olmaması, çocuklarının canlı derslerde ihtiyaç duydukları yardım için gerekli dijital okuryazarlık seviyesine sahip olmaması durumlarının fırsat eşitsizliğine neden olduğu belirtilmektedir (Can, 2020).

Ölçme değerlendirme konusunda da gerekli dönütlerin sağlıklı alınamamasından kaynaklı eksik öğrenmelerin giderilememesi durumu ortaya çıktığı da belirtilmiştir. Yapılan araştırmada öğretmen görüşleri dikkate alındığında uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme için sıklıkla kullanılan yöntemin sözlü olduğu bilgisi verilmiştir.

Öğrencilerin de aktif katılacağı öğretim yöntemlerini uygulamakta zorluk çektikleri ve öğretim materyalleri kullanımı konusunda zorluklar olduğu ifade edilmiştir. Başaran vd. (2020), yaptıkları araştırmada iyi öğrenme materyallerinin hazırlanmasının, ders içeriklerinin uzaktan eğitime uygun hale getirilmesinin uzaktan eğitimde öğrencilerin bireysel öğrenmelerine katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Ayrıca öğretmenler teknolojik bakımdan gerekli olan beceri bilgisine de yeteri kadar sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Gerek ZOOM uygulaması gerekse web 2 araçları noktasında eksikliklerden kaynaklı güçlükler de oluşmuştur. Bu anlamda uzaktan eğitimde görev alacak öğretmenlerin, bilişim teknolojileri alanında donanımlı olmaları önemlidir (Can, 2020, s. 30).

Tüm dünyada yaşanan salgın sürecinde elbette öğretmenlerin de kendi ev ortamlarından kaynaklı güçlükler baş göstermiştir. Özellikle çocuğu olan öğretmenlerin ders esnasında zorluk yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca

öğretmenlerin de bilgisayar edinme ya da var olanın yetersiz gelmesi gibi bazı tekniksel sorunlar ile karşılaştıkları görülmüştür. Kendi evlerinde aynı anda canlı derslere katılan bireylerin olması internet kotasının yetersiz gelmesi gibi sıkıntıları doğurmuştur.

ÖNERİLER

ARAŞTIRMA ÖNERİLERİ

Bu araştırma COVID 19 salgını sebebiyle Türkiye’de okulların tatil edilmesi ile uzaktan eğitime geçilmesi sürecinde ilk defa canlı ders tecrübesi yaşayan köylerde çalışan farklı branşlarda 14 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma farklı bölgelerde de yapılabilir. Araştırma sonuçları ışığında, sonraki çalışmalarda öğretmenler, öğrenciler ve veliler açısından memnuniyetlikler ya da karşılaşılan güçlükler adına da çalışmalar yapılabilir. Öğrenci ve öğretmenlerin oluşan uzaktan eğitim tecrübelerinin araştırması da gerçekleştirilebilir.

POLİTİKA ÖNERİLERİ

- ✓ Ekonomik imkanı olmayan her öğrenciye tablet ve kotasız internet verilebilir. Yapılan araştırmada bakanlığın tablet ve internet dağıtımını yaptığı görülmüştür. Ancak görüşmeciler öğretmenlerin ifadelerinden de anlaşılacağı üzere yetersiz gelmiştir. Bir evde kaç öğrenci varsa her birine ayrı tablet verilmeli.
- ✓ İnternet ve tablet imkansızlığı olmaması durumunda devam mecburiyeti getirilebilir; devam-devamsızlık yoklaması yapılabilir.
- ✓ Uzaktan eğitimde imkan ve fırsat eşitliği sağlanabilir.
- ✓ Öğretmenlere de internet ve bilgisayar imkanı sunulabilir.
- ✓ EBA platformunda öğrencilerin motivesini canlı tutacak oyun, şarkı, bilmece, bulmaca etkinliklerine sahip işlevsel içeriklere yer verilebilir.
- ✓ Etkileşimli dersler için deneysel, yaparak yaşayarak öğrenmeye katkılı etkinliklere ve programlara EBA platformunda yer verilebilir.
- ✓ Ders saatleri öğretmene bırakılabilir.
- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde yaşanabilecek teknik aksaklıklar için teknik destek servisi sağlanabilir.
- ✓ Ders kitapları uzaktan eğitim için daha çok çalışmayı kapsayacak hale getirilebilir.
- ✓ Canlı ders yapan öğretmene yaşadığı birçok sıkıntılar göz önünde bulundurularak iki kat ek ders ücreti ve ek hizmet puanı verilebilir.
- ✓ Uzaktan eğitim sürecine uygun yetenek dersleri için yeni müfredat ve de etkinlikler düzenlenebilir.
- ✓ Canlı derslerin tekrar izlenebilmesi adına kayıtları tutulabilir.
- ✓ Öğretmenlere uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirmeyi daha etkili yapmalarına olanak sağlayacak hizmet içi eğitimler verilebilir.
- ✓ Öğretmenlerin güncel teknolojileri ve çevrimiçi eğitim ortamlarını daha etkili kullanabilmeleri amacıyla hizmet içi eğitimler verilebilir.
- ✓ Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin olumlu örnekleri ve tecrübelerini birbirleriyle paylaşabilecekleri çevrimiçi platformlar oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z., ve Müdürlüğü, M. E. T. G. (2001). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET*, 1(11), 92-97.
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2),368-397.
- Can, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Çakın, M., & Külekçi Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: Öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.

- Çetin, Özdemir ve diğerleri. (2004). “Teknolojik Gelişme İçin Eğitimin Önemi ve İnternet Destekli Öğretimin Eğitimdeki Yeri”, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, Cilt:3, Sayı:3, ss.144-147.
- Eğitim Bilişim Ağı [EBA]. (2015). Eğitim Bilişim Ağı. <http://www.eba.gov.tr/> adresinden elde edildi.
- Erkoca, M. C. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi – bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 148-163.
- Fidan, N.(2012). Okulda Öğrenme ve Öğretmen, 3.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Girginer, N. (2002). “*Uzaktan Eğitim Ekonomisi*”, I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, s.276-277, Kocaeli Üniversitesi, İzmit.
- Hawkins, B.L. (1999). “*Distributed Learning and Institutional Restructuring*”, *Educom Review*, 34,4, 12-15 & 42-44.
- İçten, T. (2006). “Uzaktan Eğitim Öğrencileri İçin Çevrimiçi Sınav Sistemi Uygulamasının Geliştirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, E., & YUCEL, C. (2020). Yeni tip Koronavirüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: Lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 181-192.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 5. Basım, Ankara: 3A Araştırma Ve Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 Salgını Ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289.
- Kör, H. (2013). *Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin çok yönlü-çapraz karşılaştırılması: Kırıkkale Üniversitesi ve Hitit Üniversitesi örneği* (Master's thesis, Kırıkkale Üniversitesi).
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö., ve Kolsuz, s. (2016). “Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı’ndan (eba) yararlanmaya ilişkin görüşleri”, *Journal Of International Social Research*, 9, (45), ss. 626-637.
- Kürtüncü, M., & Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 66-77.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*, Sage, London.
- Millî Eğitim Bakanlığı (1982), Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR), Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Bakan Selçuk, koronavirüs'e karşı eğitim alanında alınan tedbirleri açıkladı. <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitimalaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr>, web adresinden 05 Mayıs 2021 tarihinde edinilmiştir.
- Özarlan, Y. (2008). Uzaktan eğitim uygulamaları için açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı, ODTÜ, Ankara*, 55-60.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.
- Özer, M., & Suna, H. E. (2020). Covid-19 salgını ve eğitim. *Küresel toplumun anatomisi: İnsan ve toplumun geleceği içinde*, 171-192.
- Pala, F. K., Arslan, H., & Özdiñç, F. (2017). Eğitim bilişim ağı web sitesinin otantik görevler ve göz izleme ile kullanılabilirliğinin incelenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 24-38.
- Sağlık Bakanlığı (2021).Covid 19 nedir ?. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> Erişim Tarihi : 05.05.2021
- Ünal, B. B., ve Hastürk, G. (2018). Fen bilimleri dersinde eğitim bilişim ağı (eba) kullanımının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(7), 327-342.
- Üstün, Ç., ve Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: Bir değerlendirme çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(Special Issue on COVID 19), 142-153.
- Vikipedi ÖzgürAnsiklopedi.(2021).https://tr.wikipedia.org/wiki/TRT_EBA_TV#cite_note-S%C3%B6zc%C3%BC2-3 Erişim Tarihi :30.04.2021.

Vikipedi Özgür Ansiklopedi.(2021). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzaktan_e%C4%9Fitimin_tarihsel_geli%C5%9Fimi Erişim Tarihi :28.04.2021

Vikipedi Özgür Ansiklopedi.(2021). Covid. <https://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19> Erişim Tarihi: 29.04.2021

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Güncelleştirilmiş Beşinci Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara

Yıldırım, A.ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi.

Yılmaz, E., Güner, B., Mutlu, H., Doğanay, G., & Yılmaz, D. (2020). Veli algısına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği. Konya: Palet Yayınları.